

KAKTUS

og andre **SUKKULENTER**

Nr. 1

Februar 2023

Årgang 58

Redaktion:

Redaktør: Gry Ellis Rasmussen, Højagerparken 89, 2., 2750 Ballerup, tlf. 2324 1340.

E-mail: grelmus@gmail.com.

Tryk: LaserTryk.dk A/S P. O. Pedersens Vej 9, DK-8200 Århus N. Selskabets regnskabsår er fra 1. januar til 31. december.

“Kaktus og andre sukkulenter” udkommer 3 gange årligt i februar, juni og oktober måned, som medlemsblad for Nordisk Kaktus Selskab. Terminer for indlevering af artikler og annoncer; Termine für Anzeigen; Deadlines for advertising: 1. januar, 1. maj, 1. september. På Årsmødet 2018 blev det besluttet, at annoncer med relation til vor hobby fremover er gratis at bringe i bladet.

Selskabets bestyrelse:

Formand: Finn Larsen, Køge, tlf: 2252 3208.

Sekretær: Ari Freedman, Middelfart.

Kasserer: Rolf Hohlweg, Humlebæk.

Fælles e-mail til hele NKS bestyrelse:
nordiskkaktusselskab@gmail.com

Øvrige funktioner:

Webmaster: Finn Larsen

nordiskkaktusselskab@gmail.com

Kredsformænd:

Midtjyllandskredsen: Bjarne Kjempff,
kjempff@post12.tele.dk

Fyns Kreds: Ellen Christensen,
ellenmkc@hotmail.com

Sjællandskredsen: Per Rønkel,
mastiff.sari@gmail.com

Nordisk kaktus Selskabs hjemmeside:

<http://www.nordiskkaktusselskab.dk>

Forsiden: *Echinocactus grusonii*, som Michael Nielsen købte på Jagtvej i København i 1979. Foto af Ellen Christensen.

Årskontingent:

Digitalt medlem DKK 100,-.

Traditionel incl. papirblad DKK 225,-.

Indbetaling af kontingent:

Danske medlemmer:

Regnr. 1551 Kontonr. 6578713 eller

MobilePay på nr. 30135

Udenlandske medlemmer:

Swift: DABADKKK

IBAN: DK4930000006578713 eller

PayPalkonto:

nordiskkaktusselskab@gmail.com

OBS: Husk fulde navn ved indbetaling

Æresmedlemmer:

Hans Keil & Peter Brandt Pedersen

Alle henvendelser vedrørende medlemskab bedes rettet til sekretæren på nordiskkaktusselskab@gmail.com. About information and membership apply to our secretary at nordiskkaktusselskab@gmail.com.

Adenium obesum hybrid 'Bertha II', sået fra frø. Foto: Jette Rasmussen.

INDHOLDSFORTEGNELSE

Formanden har ordet af Finn Larsen.....	Side 4
Haworthia - 2. del om en tur gennem Aloaceerne af Peter Brandt.....	Side 6
Kaktusturen 2023 af Helle Knudsen og Finn Larsen.....	Side 13
Nødpodning af Finn Larsen.....	Side 14
Fede planter på Socotra - Del 2 af rejsen til Socotra af Finn Larsen.....	Side 16
Vokser der kaktus og sukkulenter på Fyn? af Ellen Christensen.....	Side 22
Julemøder i lokalkredsene.....	Side 23

EN HILSEN FRA REDAKTØREN

Gry Ellis Rasmussen

Vi er nu halvvejs gennem vinteren, og ved at foråret står for døren. Listen af gøremål bliver ikke mindre med forårets kommen, men jeg håber at I vil betænke Kaktus og andre sukkulenter med en tanke, og sende nogle artikler til de næste par numre. Billeder modtages også gerne, eller bare ønsker om emner som I gerne vil læse mere om. For mit eget vedkommende står den her i foråret på omplantning af altanen, inklusive altankasser med vinterhårdføre *Opuntia* og *Sempervivums*, samt alle udendørs pletter med kaktus og sukkulenter. Altanen har haft en lidt forvirrende vinter i år indtil videre, med de ultramilde perioder efterfulgt af hårdere

frostperioder. Nogle af pletterne er mildest talt komplet forvirrede og har troet at foråret er kommet op til flere gang allerede. Stakkels planter! Forhåbentligt kommer det ikke til at påvirke deres sundhed og vækst generelt, selvom jeg synes et par stykker af dem ser lidt suspekte ud her efter den seneste omgang frost.

Heldigvis får vi i denne udgave af "Kaktus og andre sukkulenter" en hjælpende hånd til når det går galt med kaktus, og lærer at lave en nødpodning. Vi skal også omkring næste del af Aloaceerne, nemlig *Haworthia*. Derudover skal vi på rejse tilbage til de varmere himmelstrøg med endnu en tur til Socotra, hvor vi får 2. del af denne spændende rejse. Når vi nu er ved spændende rejser, så er Kaktusturen 2023 er også åben for tilmeldinger! Vi skal også en tur forbi lokalkredsene, hvor Fyns kreds giver os et indblik i deres arrangementer fra sidste år, og til sidst men ikke mindst har vi et par enkelte billeder fra to af lokalkredsens julemøder hvor der blev hygget.

- Gry

OBS:

Årsmøde og generalforsamling afholdes på Dalum Landbrugsskole den 10. og 11. juni 2023. For at spare plads i medlemsbladet og derved have mere fokus på faglige artikler, bringes den øvrige information om årsmøde og generalforsamling som nyhedsbrev, der sendes ud umiddelbart efter nytår. (Ved årsmødet vil alle deltagere modtage en printet udgave af de fire sider).

FORMANDEN HAR ORDET

Tekst og foto af Finn Larsen

Det så helt rimeligt ud vedrørende vinteren i år. Meteorologerne meldte tidligt ud om, at det ville blive en mild vinter i år, og starten så også helt rimelig ud med temperaturer over det sædvanlige; men alle-

rede et stykke inde i december var det SLUT med det milde, og frosten tog over med lave temperaturer til følge.

I skrivende stund kan jeg skæve til termometret, som fortæller, at det er MINUS 8,6 grader udenfor. Varmen er derfor blevet skruet op i drivhuset, og de øgede udgifter til varme må findes et eller andet sted i budgettet. Alle planterne er i øvrigt stuvet godt sammen i drivhuset, så alle kan formentlig holde varmen på et minimum af plads.

Meteorologerne lover dog højere temperaturer i løbet af ugen, så måske er der lys forude og en varm juleaften i sigte. Vinteren er jo rent plantemæssigt en lidt kedelig tid, hvor man må ty til anden beskæftigelse end den vanlige plantepleje. For mit eget vedkommende bliver der mulighed for at kigge billeder igennem fra den forrige rejse og sætte det hele op som et foredrag eller en artikel til medlemsbladet. Det tager altid lidt tid at få orden på det hele, men det er absolut vinterbeskæftigelse, noget som jeg ville have svært ved at koncentrere mig om i sommerperioden. Der er såmænd også lidt kaktusfrugter, som ligger og venter på at blive åbnet og frøet rensat og lagt i pose. For at spare plads i bladet til mere interessante faglige artikler, har vi valgt at sende en del information til jer via digitale nyhedsbreve i løbet af året. Det er næppe alle som synes, det er belejligt at bruge 4-5 sider i bladet til information om årsmøde og gene-

ralforsamling. Hvis man f.eks. ikke deltager ved årsmødet, har man ikke megen interesse i al den information om netop dette i medlemsbladet. Vi skal jo gerne holde på vores medlemmer, og derfor bør vores medlemsblad være så interessant som muligt - for alle medlemmer.

Vi har stadigvæk et par medlemmer uden e-mail adresse, men de får selvfølgelig nyhedsbrevene tilsendt med posten. Nyhedsbrev om årsmøde og generalforsamling udsendes i januar 2023.

Alle medlemmer af NKS bør på nuværende tidspunkt have modtaget et nyhedsbrev vedrørende KAKTUSTUREN 2023 og et nyhedsbrev med invitation til Årsmødet 2023. Har du ikke modtaget disse nyhedsbreve, så tjek venligst din spam mappeellers skriv til mig og jeg sender dig fluks en ny kopi. Alternativt kan du også se begge nyhedsbreve i NKS forum på vores hjemmeside.

Så bliver KAKTUSTUREN 2023 måske alligevel til noget. Takket være Helle Knudsen, er det lykkedes at få arrangeret en tur i Kr. Himmelfartsferien. Turen går til et hotel i Breda i Holland, som bliver udgangspunktet for vore gartneribesøg. Da vi ikke længe kan besøge Grootsholten (lukket) forsøger vi os med et enkelt nyt gartneri ikke langt herfra ved navn Cactuskwekerij Honseldijk, med både kaktus og caudexplanter.

Vi håber, at vi kan samle deltagere nok til, at KAKTUSTUREN 2023 kan blive en realitet. Du burde allerede have modtaget nyhedsbrevet med information om KAKTUSTUREN 2023.

Se mere om KAKTUSTUREN 2023 på side 13.

Figur 1. *Ferocactus horridus* sået 1975.

Jeg kan huske i "gamle" dage, da jeg såede en hel del frø. Jeg såede rigtigt meget igennem nogle år (specielt 1977 og 1978), men det er blevet reduceret med tiden, mest pga. mangel på plads. Det var i de år, hvor NKS havde mindst én årlig frøliste som Peter Brandt tog sig af, og jeg har faktisk en hel del planter, jeg såede dengang, som netop stammer fra disse frølister.

Listen indeholdt bl.a. en del frø fra en 'dealer' ved navn Dough Rowland, som tydeligvis var en frønørd, som kunne skaffe det meste. Den slags personer findes ikke rigtigt mere, og priserne er også for opadgående, når det drejer sig om de sjældnere arter. Den britiske kaktus- og sukkulentforening BCSS har valgt at lave en frøliste, som bliver doneret af medlemmernes tilsendte frø, men desværre kan man ikke bestille frø, hvis man ikke er bosat i UK (Brexit!).

Jeg synes, det er på tide, at vi igen får en frøliste i NKS, og at vi skal gøre det på samme måde som i BCSS. Jeg håber, at I vil være med og understøtte min ide og det er hermed en venlig opfordring til alle jer medlemmer af NKS om at vælge et par gode arter (kaktus eller sukkulenter), som du kan lave frø på her i sommeren 2023. Det drejer sig blot om to eller tre forskellige arter efter dit eget valg, som du kan lave en kontrolleret bestøvning Nordisk Kaktus Selskab 58(1)

på ved hjælp af f.eks. en lille pensel. Du kan samtidig stille planterne lidt isoleret fra de andre planter, mens de blomstrer. Frugterne eller det rensede frø med navne, må du venligst sende, eller på anden vis aflevere til mig, måske via kredsformanden som kan sende en samlet pakke? Det er ikke muligt at refundere porto til enkeltpersoner – det bliver for besværligt, men måske lidt gratis frø, hvis man har doneret til listen – vi får se. På baggrund af det tilsendte materiale + måske lidt tilkøb fra andre udenlandske lister udarbejder jeg en frøliste, som kan lægges i januar bladet 2024 eller sendes digitalt. Bestilling til mig og betaling til NKS' konto. Prisen på frøet holdes så lav som muligt, det skal selvfølgelig være billigt at købe frø for medlemmerne i NKS. Overskuddet skal i princippet kun dække udgifterne, men hvis der alligevel er et lille overskud går det udelukkende til NKS. Jeg har tidligere lavet en undersøgelse blandt medlemmer som havde meldt sig ud af foreningen. Nogle fortalte, at de fik for lidt ud af medlemskabet i NKS. Jeg tror på, at en årlig frøliste med lidt spændende frø kan være med til at give medlemskabet en større værdi for den enkelte i foreningen.

- Finn

Figur 2. *Ferocactus fordii* sået 1997.

HAWORTHIA

2. del om en tur gennem Aloaceerne.

Tekst af Peter Brandt

Haworthia er mindste broder til *Aloe* og *Gasteria*. Til gengæld er det nok den mest populære af de tre.

Haworthia er nærmest blevet en kultplante. Det kan der være mange gode grunde til.

Haworthia fylder ikke så meget, hvilket ikke er helt uvæsentlig for samlere - PLADS! Dernæst er den nem i kulturtur med nogle få undtagelser.

Alle planter her i artiklen er fra min egen samling, der består af ca. 300+ planter. De er ikke forskellige alle sammen, idet 4 - 5 arter er ret overrepræsenteret. Den først beskrevne *Haworthia* er *Aloe pumila*! Senere blev der oprettet en ny slægt nemlig *Haworthia*, men artsnavnet følger altid med. Det betyder, at skønt *pumila* betyder lille, så er det den største *Haworthia*! Senere er der kommet ret så mange "nyere" *Haworthia* medlemmer til. Vil man have et overblik, så er der en nærmest uundværlig bog, nemlig Bruce Bayer: "*Haworthia Revisited*". Der er lidt uenighed med antal af arter og varieteter hos andre forfattere, men Bayer har i en tynd bog: "*Haworthia Update I*" vist variationsbredden indenfor et par arter. Har du ikke lyst til at investere i bøgerne, er der en gratis løsning. Gå på nettet og til Eden Plants. Det er Ingo Breuers gartneris hjemmeside. Der er normalt ca. 70 sider med salgsplanter - de fleste med foto og pris. Ved nogle planter bruges det navn, han har planten som, men nedenunder står der tit sensu Bayer + et andet navn. Indviklet? Nej, det betyder bare, at Bayers beskrivelse har taget højde for variationer - altså ikke en ny art!

Nævnte bog - "*Haworthia Update*" - viser tydeligt variationer indenfor en art! Kulturen for *Haworthia* er ret simpel. En vel-

drænet jord (jeg bruger stort set mindst 80% pimpsten, men kattegrus, akvariesten og grus eller bare en almindelig kaktusjord går også fint). De fleste *Haworthia* kræver bare en rimelig lys placering. Mod øst, vest og lidt nord er fint. Syd er lidt problematisk, idet for meget sol tit farver nogle af de grønne arter røde. Det er normalt ikke dødbringende, men mange planter indstiller væksten og genoptager den først igen, når lyset bliver svagere. Lidt skygge for brændende sol er tilrådeligt. Vandingen tilpasses selvfølgelig temperaturen, men hold dem ikke tørre hele vinteren. En lille tår vand i ny og næ passer de fleste. Men sommer eller vinter, så er det klogt at lade dem tørre ud mellem hver vanding. Pottestørrelse: hellere for lille end for stor. Det gælder i øvrigt for de fleste sukkulenter. Omskiftende vejr kan betyde, at planten står vådt i for lang tid! så hellere vand lidt oftere. Jeg bruger ret små pletter - pladsbesparende, men lidt væksthæmmende. Ompotning er måske det mest besværlige hos *Haworthia*erne. Alt efter art, så kan rødderne være ret så forskellige. Nogle *H. truncata* har få tykke rødder, andre *H. attenuata* mange fine. Rødderne lever ikke evigt, og især de arter med fine rødder udvikler tit en "kage" af døde og levende rødder. Det fremmer råd og gør nyvæksten dårligere. Med en følsom finger fjerner man de døde og

Figur 1. *Haworthia truncata*.

tit meget mørke rødder. Så frisk jord, og man er godt i gang igen. Med tykke rødder: vær lidt forsigtig - ser de trætte og halvdøde ud, gør de modstand så lad dem være og vent til næste ompotning. Ved ompotning kan man være lidt fristet til at pille lidt af de lidt visne blade af - vær forsigtig - sidder de fast og gør modstand, så lad dem sidde. De danner tit rødder fra lidt kedelige halvvisne blade, det gælder især *H. truncata* og *H. maughanii*. Formering er ret simpel. De fleste Haworthia danner sideskud, som kan fjernes og danne

Figur 2. *Haworthia maughanii*.

nye planter, men vær ikke for hurtig til det. En del f. eks. *H. attenuata*, *H. cooperi* og *H. cymbiformis* for at nævne nogle enkelte, laver rigeligt af sideskud. Men fjern dem ikke, hvis de er meget små, før de er faste, og allerbedst når de har dannet rødder. Er man

Figur 3. *H. truncata* x *maughanii* hybrid.

Figur 4. *Haworthia attenuata*.

for hurtig risikerer man at stå med en "håndfuld" løse blade, som måske kan bruges til bladstiklinger - i bedste fald! Tålmodighed er en dyd!! Frøformer er nem, men lidt langsommelig. Frøene er små, og frøplanterne (ét kimblad!) vokser ikke særlig hurtigt og skal beskyttes mod kraftigt lys, indtil de danner et eller flere egentlige blade. Derfra ingen problemer. Vil du lave egne frø og måske lave din egen hybrid, så skal du bruge den tyndeste pensel, du kan få. Griflen sidder i bunden af blomsten - ikke megen plads. Efter bestøvningen så vask/rengør penslen omhyggeligt, idet den tit har fået nektar på sig og dermed bliver stiv og uanvendelig. Bladstiklinger er ikke så vanskelige endda. Skær et sundt blad af. Er det en art med hårde blade så et af de højere siddende. Lad dem tørre et par dage, før du sætter stiklingen i en meget mager jord. Vand forsigtigt, de skal ikke være våde kun fugtige. Og du skal være tålmodig.

Figur 5. *Haworthia attenuata* Big Band.

Figur 6. *Haworthia attenuata variegata*.

De fleste navngivne hybrider formeres på den måde. Der er et billede af en *H. truncata*, der havde mistet hjerteskuddet, men de fleste blade var sunde og pæne. De blev holdt fugtige, og nu er der en lille flok nye *truncata*'er. Hvilke arter? ja, det er op til den enkelte. Der er et udvalg af nogle arter og hybrider i billedudvalget. Smag og behag. Som tidligere skrevet så Eden Plants/Ingo Breuers hjemmeside og salgsside, et udstillingskatalog. Prøv det. Da jeg for rigtig mange år siden begyndte at samle *Haworthia*, viste jeg, alt for tidligt afdøde gartner i Botanisk Have i København Jørgen Damgaard, nogle planter. Han var en meget, meget vidende og høflig mand. Hans kommentar: Gammel vin på nye flasker! - og langt hen af vejen er både Bruce Bayer og jeg enige med ham. Jeg har et dejligt minde fra ham. Han var nogle gange i Sydafrika i Kirstenbosch Botaniske Have. Sammen med Ernst van Jaarsveld, leder i haven, var han på en indsamlingstur og fandt en ny *Haworthia*. Han havde et par planter med hjem og gav mig en. Jeg har ikke kunnet finde et navn til den, men nydelig er den, rød om sommeren og grøn resten af året. Der er en del billeder, som måske kan være lidt til inspiration. *Haworthia truncata*, ret nem fra frø, har været en samlerplante i mange år. Der er tre former - normalformen med 5-8 cm blade, *H. crassa* 9-11 cm og *H. tenuis* med 3-4 cm, mange år i kultur har

nok udvisket forskellene. I naturen vokser de fleste beskyttet mod solen af anden vegetation. Mange *Haworthia* vokser ret dybt nærmest i niveau med jordoverfladen. Beskyttelsen består af "vinduesagtige" bladspidser, der hindrer det kraftige lys i at beskadige de grønne planteceller. Det er ikke nødvendigt på vore kanter, men vi kan beundre "vinduerne" og samtidig se resten af bladet.

Figur 7. *Haworthia cooperi* 'Old River'.

Figur 8. *Haworthia ikla*.

Figur 9. *Haworthia cooperi variegata*.

Figur 10. *H. obtusa pilifera f. truncata*.

4 planter skal man måske holde sig fra. De bryder sig ikke specielt om at være i fangenskab, *H. parksiana* med max 2 - 4 cm blade og næsten ingen vækst, *H. lockwoodii*, *H. scabra* og *H. sordida*. De sidste tre gror og vokser en smule, hvorimod de to første vokser minimalt. Er du interesseret i at købe, så er der mange muligheder. Eden Plants - jeg får ikke procenter, men jeg har kendt Breuer i mere end 20 år og han er nok det bedste. Fra Spanien Don Francis Cactus og Tjekkioslovakiet Rare Cacti (indehaveren er ingen charmetrold - mindre kan også gøre det) har fine udvalg og rimelige priser. Så er der Ebay, men brug Ebay.de brexit har nærmest umuliggjort køb i U.K. Jeg startede med at kalde Haworthia kult-

planter - priserne på Ebay fortæller alt 10-20-30-40-50 Euro osv!! Guld kan også være for dyrt - men selv på Ebay er der undtagelsen. God jagt!

- Peter

Figur 12. *Haworthia splendens* 'Hana Aoi'.

Figur 13. *Haworthia bayeri*.

Figur 11. *H. astrosplendens* cv. Yang.

Figur 14. *H. comptoniana* Mochi Akoukyuu.

Figur 15. *H. picta* cv. Pandora's Matchbox.

Figur 18. *Haworthia odyssei*.

Figur 16. *Haworthia sordida*.

Figur 19. *Haworthia scabra*.

Figur 17. *H. atrofusca* cv. Watermelon.

Figur 20. *Haworthia starkiana*.

Figur 21. *Haworthia* sp. ?.

Figur 24. *Haworthia tessellata* x *papillosa*.

Figur 22. *H. arachnoidea* v. *scabrispina*.

Figur 25. *Haworthia bolusii*.

Figur 23. *Haworthia* 'Ice City'.

Figur 26. *Alworthia* 'Black Gem' variegata.

Figur 27. *Haworthia xiphophylla*.

Figur 28. *Haworthia badia*.

Figur 29. *Haworthia astroloba* sp.

Figur 30. *Haworthia truncata* bladstiklinger.

Figur 31. *Haworthia margaritifera*.

Alle fotos i artiklen er af Lars Hansen.

Figur 32. *H. sp.* Jørgen Damgaard.

Foto: Gry Ellis Rasmussen.

KAKTUSTUREN 2023

KAKTUSTUREN 2023 foregår i Kr. Himmel-fartsferien torsdag den 18. til søndag den 21. maj.

Helle har lavet en aftale med Nilles Rejser A/S. Vi rejser i 4 stjernet bus med plads til 52 personer. Opsamling i København (DGI/Tietgens Gade), Slagelse øst, Odense, Fredericia, Kolding og Christiansfeld.

På afrejsedagen er der sørget for frokost i Bremen kl. 12, og aftensmad når vi kommer til Holland. På hjemrejsedagen er der morgenmad, og frokost i Bremen kl. 12. Prisen inkluderer endvidere 3 overnatninger med halvpension (morgenmad og aftensmad) på hotellet. Hotellet ligger i Breda og hedder NOVOTEL BREDA. Hotellet ligger rimeligt godt i forhold til de gartnerier, vi skal besøge. Vi skal med sikkerhed besøge gartnerierne: Aad Vijverberg, Jan Westeijn, Gerrit Melissen, Lakerveld (træskomanden) samt et nyt gartneri Otto Zeitler (Cactuskwekerij Honseldijk med kaktus og sydafrikanske planter – bl.a. caudex. Vi skal måske også besøge EDEN Plants. Hvis ikke Eden Plants så Planzencentrum Osbel.

Pris for denne fantastiske tur er:

42 - 52 deltagere kr. 4295 pr. person.

36 - 41 deltagere kr. 4495 pr. person.

30 - 35 deltagere kr. 4695 pr. person.

Det er dobbelte værelser, med om muligt separate senge. Ønskes enkeltværelse er der tillæg på 1700 kr. Samlet program for turen sendes til deltagerne.

Sidste frist for tilmelding er den. 13. februar, Tilmelding skal ske til nordiskkaktusselskab@gmail.com med dit navn, e-mail adresse og mobilnummer.

Derefter sender Nilles Rejser A/S opkrævnin-gen ud til jer. Der opkræves depositum, når vi er nok deltagere, resten opkræves 36 dage før afrejse af Nilles Rejser A/S.

Har du spørgsmål, er du velkommen på nordiskkaktusselskab@gmail.com. Der bliver lavet venteliste, hvis der er mange der vil med på den dejlige tur. Så skynd dig at hoppe på bussen, vi glæder os til endelig at komme af sted igen og til at se jer igen. Du skal dog være medlem af NKS for at deltage

- Helle Knudsen og Finn Larsen

Ny bog!

"Fede planter er en helt ny bog om spændende eksotiske planter, hovedsageligt kaktus og andre sukkulenter. "Fede planter" beskriver en række sukkulenter og kaktus i natur og kultur.

"Fede planter" er skrevet af Bjarne Kjemppff og Finn Larsen, som i mange år har beskæftiget sig med spændende planter. "Fede planter" fortæller dig, hvor planterne gror, hvilke vækstforhold de har i naturen, og hvordan du kan have success med planterne i vindueskarmen eller i drivhuset. Bogen er på mere end 400 sider og indeholder mere end 1000 fotos.

Pris: DKK 240,- + porto.

Se mere info og bestil på:

www.denfedebog.dk,

eller ring til Finn på 22523208.

NØDPODNING

Tekst og fotos af Finn Larsen

Hvis du pludselig opdager at en af de store planter i samlingen har mistet rødderne og er begyndt at rådne nedefra, så gælder det ofte om hurtigt at beslutte, hvad der bør gøres. Ofte kan man nøjes med at

skære det dårlige væk, tørre såret og behandle planten som stikling. *Astrophytum* danner ikke så villigt rødder og slet ikke på gamle planter, så med den afbildede plante (*Astrophytum tulensis*) var der kun et at gøre, nemlig at pode så meget af den raske del som muligt. Det var her nødvendigt at skære et stykke af planten for at komme

Figur 1. Her ses den mørke inficerede centralakse og den lyse og rene del.

Figur 2. Planten set fra endefluden - tilsyneladende uden råd.

Figur 3. Underlaget (*Echinopsis/Trichocereus* sp.).

frem til området som ikke var inficeret. Underlaget er her en stump som har været anvendt til podning tidligere dog uden held. Underlaget er i fin form og skal blot skæres til i toppen med en skarp kniv. Inden du skærer, kan det anbefales at desinficere toppen af underlaget med sprit vha. en pensel. Skær først i underlaget umiddelbart inden at podningen skal foregå, da overfladen hurtigt vil tørre ud og derfor bliver uegnet til netop podning.

Figur 4. Elastikkerne holder det hele sammen.

Efter at have gennemgået samme procedure som ved underlaget presses ædelriset mod underlaget af to kraftige elastikker. Også her skæres det afgørende snit umiddelbart inden podningen. Sørg for at centralaksernes karstreng i de to planter krydser hinanden. Lad podningen få ro den næste måneds tid, dog med regelmæssig vanding. Sørg for at bruge friske elastikker da de mørner i lys. Elastikkerne knækker selv efter nogle uger, men kan fjernes forsigtigt når sammenvoksningen er tydelig.

Figur 5. Planten med knopper et år efter nødpodningen.

Oftentimes can this form of grafting be beneficial in connection with a *Melocactus* which has lost its roots. Often it is impossible to get new roots on *Melocactus* (also even if they have not yet formed a cephalium), and one can observe that the plant becomes more and more dehydrated. The only possibility is grafting – an emergency grafting, even if the plant is not threatened by rot.

Nordisk Kaktus Selskab 58(1)

Figur 6. Podede *Melocactus*.

Both *Melocactus* neglected to form roots and after a whole year without roots was grafting the only solution. Both are grafted so low as possible on *Echinopsis macrogonus*. The plant on the right is grafted recently, but the later the plant is grafted, the more the underlayer is visible. All grafting goes best in the summer months, when the air is relatively dry and without many fungal spores. The underlayer should be in growth and preferably quite succulent. A thin and pale underlayer, which has grown in half-darkness under the table without much water, is absolutely not suitable. Underlayer should be like other plants have light, water and nutrition.

- Finn

Pelargonier (en verden for sig)

er andet og mere end "bare" Dronning Ingrid.

Prøv et gratis nummer af "Pelargonie Nyt" som udkommer 4 gange om året.

Henvendelse til kasseren Niels Ejner Carlsen på tlf. 61740093 eller mail: thors7@stofanet.dk

Hjemmeside:
www.danskelargonieselskab.dk

FEDE PLANTER PÅ SOCOTRA

Tekst og fotos af Finn Larsen

Fra min rejse til Socotra i marts 2022.

Del 2:

Vi fortsætter nedad bjerget langs med wadien, som i regntiden transporterer vand ned fra bjergene. Vi blev dybt fascineret af de mange *Adenium obesum* ssp. *socotranum*, som vokser på bjergsiderne. *Adenium* er i absolut overtal på skråningerne, men længere nede får vi øje på noget nyt - "The Cucumber Tree", som også er endemisk på Socotra. Et medlem af Agurkefamilien - *Cucurbitaceae*, som har udviklet sig til at blive et kæmpestort træ, bare fordi det kan her på Socotra, hvor ingen forhindrer denne form for kæmpevækst. Vi kender flere sukkulente agurker fra andre steder i verden, som udvikler et sukkulent caudex eller en knold, men ingen andre end "The Cucumber Tree", har udviklet sig til et træ med en solid stamme. *Dendrosicyos socotranus* vokser mere solitært og sporadisk end *Adenium*, og antallet af planter er væsentligt mindre. Generelt finder vi ofte *Dendrosicyos socotranus* nede i lavlandet på kanten af wadierne,

Figur 1. Vores første møde med *Dendrosicyos socotranus* (th). Her sammen med *Adenium obesum* ssp. *socotranum* (tv). Forholdvis små planter på ca. en meters højde.

Figur 2. En lidt større udgave af *Dendrosicyos socotranus*.

Figur 3. *Dendrosicyos socotranus*. Det er lidt typisk for arten, at den fortrinsvis vokser i lavlandet.

Figur 4. Blomster og blade på *Dendrosicyos socotranus*.

hvor der er mere fugtigt i regntiden, men vi har også fundet dem på mere tørre områder sammen med både *Adenium obesum* ssp. *socotranum* og *Dracaena cinnabari*. "The Cucumber Tree" er ikke giftigt ligesom *Adenium*, og det er måske forklaringen på, at de ikke er ligeså mangfoldige. De *Dendrosicyos socotranus* vi så, var ofte gamle planter, som ikke længere har gederne interesse, men yngre planter så vi sjældent. Man kan gisne om, hvorvidt de gamle planter har vokset sig store før menneskene og gederne kom

Figur 5. Den største *Dendrosicyos socotranus* vi mødte på Socotra.

Nordisk Kaktus Selskab 58(1)

til øen, og at de yngre planter i dag har svært ved at klare sig i kampen mod den voksende bestand af geder. Hos *Dendrosicyos socotranus* er blomsterne enten hanlige eller hunlige, men begge køn forekommer på den samme plante (sambo eller på græsk *monoechios* som betyder "enebolig"). Det er let at se forskel, idet ovariet på hunblomsten sidder som en fortykkelse bag kronbladene. Ved befrugtning udvikles ovariet til en frugt på størrelse med en lille orange blomme med ca. 25 – 30 frø. Agurker fra supermarkedet smager godt, men denne vilde agurk er ekstremt bitter og kan ikke spises af mennesker.

Figur 6. Det ses tydeligt at planten, samtidig med at den blomstrer, er ved at gå i dvale.

Figur 7. En enkelt frugt på *Dendrosicyos socotranus*.

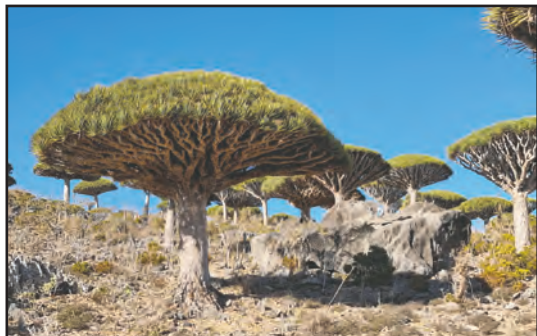

Figur 8. *Dendrosicyos socotranus* i dvale.

Figur 9. Lige på den anden side af vejen - *Dendrosicyos socotranus* i fuld vigør.

Vi har lang vej foran os, idet vi i dag skal vandre fra vores sidste lejrplads ned til skoven med drageblodstræerne. Det er varmt, solen er stærk, og jeg er derfor nødt til at have lange bukser, skjorte og hat på for undgå at blive brændt af solen. Jeg kommer direkte fra en lang vinter i DK, og min hud har vinterfarve og er slet ikke parat til den stærke sol tæt ved ækvator. Da vi nærmer os skoven med drageblodstræerne, er vi godt møre efter en lang vandretur, og det bliver til flere og flere pauser i skyggen, hvor vi nu kan finde den. Måske er det også turistfirmaets erfaring fra tidligere hikes, men vi kan høre motorstøj i det fjerne – og rigtigt nok, det er bilerne, som kommer os i møde, så vi endelig kan få fyldt vores vandflasker og blive kørt det sidste stykke vej, som i øvrigt går opad bakke.

Figur 10. *Dracaena cinnabari* i Drageblodsskoven.

Figur 11. Grenenes form hos *Dracaena cinnabari*.

Drageblodsskoven (Firmihin-skoven) er et eventyr for sig. Her er hundredvis af *Dracaena cinnabari* i et forunderligt landskab. Det er gamle, gamle træer som fra oven ligner store grønne paddehatte, men som nedfra ser ud til at være i ét med det omgivne klippefyldte terræn. Selve træets stamme emmer af knudret alderdom, og grenene kan i nogen grad forveksles med strukturen hos en undersøisk koral, her i forstørret udgave. Et smukt ordnet netværk af grene, som munder ud i træets stive og sukkulente blade. 'Drageblodet' som har givet navn til denne gruppe træer, finder vi under barken. Skærer man i træet, bløder det med rød saft – 'drageblod'. Saften kan nogle steder trænge ud på træets overflade og naturligt krystalliseres til røde krystaller. Disse indsamles af beboerne i nærheden af skoven, og bruges til rituelle og medicinske formål eller sælges til forbipasserende turister. Nogle steder ligger der væltede kæmper, som er de uheldige ofre for cyklonen Megh i 2015. Her er ingen små drageblodstræer at få øje på, hvilket er et problem for skoven på længere sigt. Det har de også fundet ud af på Socotra, og man har derfor indrettet en lille "planteskole" med det formål at opformere *Dracaena cinnabari*. Nu er planteskolen desværre kun nogenlunde sikret mod gederne af den omkransende mur af store sten; de klogeste af dem finder ind alligevel og napper i ny og næ en bid af planterne.

Figur 12. *Dracaena cinnabari* er den eneste dominerende plante i skoven.

Figur 13. Dreng indsamler krystalliseret 'drageblod'.

Figur 14. Et af orkanens ofre.

Nordisk Kaktus Selskab 58(1)

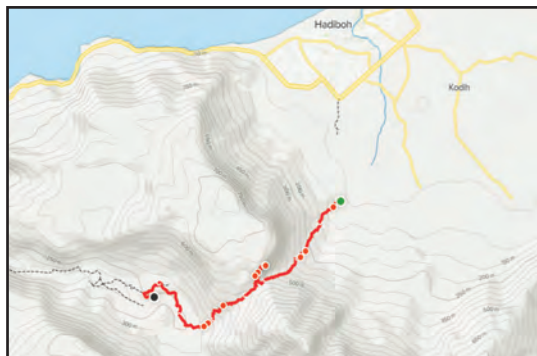

Figur 15. 17 år gammel *Dracaena cinnabari*.

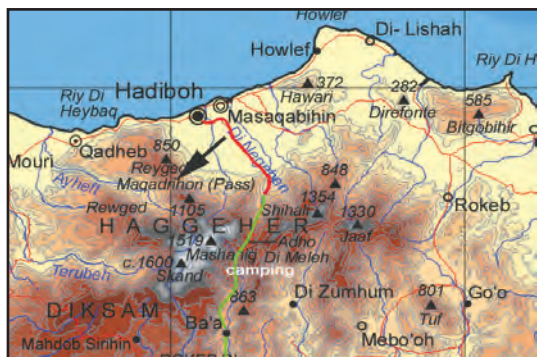

Figur 16. "Planteskolen" med de unge *Dracaena cinnabari*.

Her er ca. 200 planter på arealet i forskellige størrelser og i forskellige konditioner som resultat af gedernes hærgen. Et solidt hegn omkring området ville gøre en stor forskel. Et par dage efter skal vi igen på hike, denne gang er det også i Haggeherbjergene men længere mod sydvest, hvor granitten efterhånden erstattes af kalksten. Vi skal op og lede efter *Dorstenia gigas*, som netop foretrækker kalksten. Vi påbegynder vores vandretur i lavlandet og skal forcere et pas ved navn Magadrihon passet også kaldet Wadi Ayaf passet, idet det fører frem netop denne wadi på den anden side.

Figur 17. På appen "AllTrails" aftegnes dette kort over ruten, mens vi vandrer.

Figur 18. Vores hike til *Dorstenia gigas*. Den sorte pil viser passet, vi skal forcere. Den tidligere rute mod syd over Haggeherbjergene (1. del) ses også på kortet.

Vi er tidligt oppe denne morgen med morgenmad kl. 6 og afgang kl. 6:30. Vi skal gerne nå op over passet i løbet af formiddagen, da det ellers bliver for varmt til at vandre, og denne gang har vi ingen mad med andet end frugt og proteinbarer samt selvfølgelig vand. Først på eftermiddagen skulle vi gerne nå frem til wadien Wadi Ayaf, hvor vi kan bade og blive

Figur 19. Så er vi på vej. I baggrunden ses passet mellem de to bjergtinder.

kølet af i de naturlige pools. Vi har vandret over en strækning på i alt 9 km og i løbet af de første 4,5 km løfter vi os fra 50 moh til 700 moh. Ved wadien bliver vi hentet af bilerne og kører en velfortjent frokost i møde under skyggefulde palmer. Senere på eftermiddagen kører vi mod øens vestligste spids, hvor vi skal overnatte i to nætter. Mod vest er der nogle store tørre plateauer, som vi skal besøge.

- Finn

Figur 20. Terrænet opad ser nogenlunde sådan ud hele vejen.

Figur 21. De første *Dorstenia gigas* på en kalkklippe.

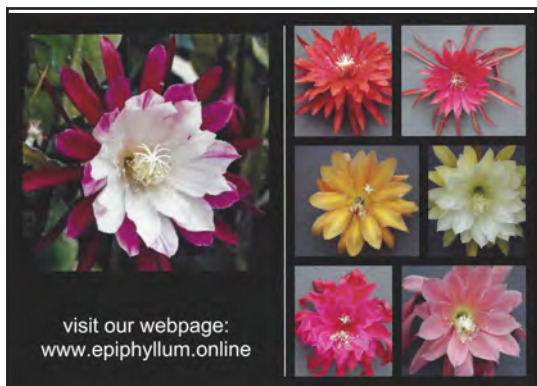
Figur 22. *D. gigas* vil helst vokse på lodrette flader af kalksten – fri for geder?

Figur 23. *Dorstenia gigas* sammen en ung og dermed sjælden plante af *Dracaena cinnabari*.

Figur 24. *Dorstenia gigas* på skarpe kalksten.

Figur 25. Den mindste *Dorstenia gigas* vi så.

Figur 26. Og de største *Dorstenia gigas* med Geir som målestok.

Figur 27. Så er vi nede igen på den anden side af passet og kan nyde en kølig dukkert i poolen.

Rettelse til del 1: Mange endemiske planter på Socotra hedder ofte noget medsocotrana/-um, så hvorfor ikke *Aloe socotrana*? Men så let går det altså ikke. Billede på side 25 i forrige nummer viser tilsyneladende en *Aloe socotrana*, men dens korrekte navn er: *Aloe perryi*.

VOKSER DER KAKTUS OG SUKKULENTER PÅ FYN?

Tekst og fotos af Ellen Christensen

Det er et spørgsmål, jeg klart og tydeligt kan svare "JA" til, og der vokser mange. Måske ikke ude i den frie natur – nå ja, selvfølgelig står der lidt i forskellige haver – men rundt omkring i de små hjem (og

drivhuse), der vokser de villigt og gerne. Nordisk Kaktus Selskab gendannede for 1½ år siden sin afdeling på Fyn og vi er nu en velfungerende lille kreds, som mødes flere gange om året. Siden vores opstart har vi både besøgt forskellige gartnerier, holdt indendørs møder med aktuelle emner om kaktus og sukkulenter, holdt julefrokost og selvfølgelig besøgt hinandens samlinger.

Figur 1. Forårsmøde i Seniorhuset Odense. Ella, Jørn, Ari og Crystal lytter interesseret til Ebbes foredrag om Botaniske haver i Europa.

Figur 2. I april besøgte vi Nonnebo Gartneri, hvor ejeren Uffe gav os en flot rundvisning og fortalte om alle deres planter.

Figur 3. Åbent hus hos Ella i juni, en af hendes bladkaktus blomstrede i dagens anledning.

Inspireret af corona-tiden har plante-besøgene både været ved personligt fremmøde i forskellige samlinger, men vi har også været på virtuelle besøg. Det var vi f.eks. til vores julemøde. Flere medlemmer havde sendt billeder til mig, som jeg så viste til mødet, mens medlemmet fortalte om de planter vi så. Spændende og en ide hermed givet videre til andre kredse.

Figur 4. Indkøbstur til Vallensbæk Kaktusgartneri. Jens fik næsten fyldt kassen med fine kaktus.

Figur 5. Åbent hus hos Ebbe. Ebbe, Jesper og Finn fik sig en snak om planterne.

Figur 6. Virtuelt besøg hos Jesper, der blandt andet har en del knoldsukkulenter.

Det kommende år vil byde på et møde omkring podning, utøj og vækstmedier, gartneribesøg og flere åbent hus arrangementer. Årsmødet vil vi selvfølgelig også deltage i. Vore møder er åbne for alle NKS medlemmer og vi har da også i årets løb haft besøg fra andre kredse. Vi vil gerne vide hvor mange vi er til de enkelte møder af hensyn til traktement, så tilmelding er nødvendig. Vi glæder os til at se mange gamle, men også nye til vore arrangementer.

- Ellen

Figur 7. Denne Echinocereus blomstrede sidste sommer hos Ari, det var blot et af mange blomsterbilleder vi så den dag.

Figur 8. Virtuelt besøg hos Ebbe. Hans Leopardstilk (*Amorphophallus konjac*) blomstrede sidste år.

JULEMØDER I LOKALKREDSENE

Julemøde i Fynskredsen. Mange kaktus og sukkulenter fik nyt hjem den dag!

Foto: Ellen Christensen.

Nordisk Kaktus Selskab 58(1)

Julefrokost i Sjællandskredsen.

Foto: Finn Larsen.

Kaktusgartneriet

Kaktus og sukkulenter på adressen:

Vejlegårdsvej 99, 2625 Vallensbæk

Ved besøg: Ring på 20944946.

Eller e-mail: kaktus@paradis.dk

Hjemmeside:

www.kaktusgartneriet.dk

Følg kaktusgartneriet på
instagram:

"Kaktusgartneriet".

Bliv medlem af Dansk Orchide Klub

Medlemsbladet

ORKIDEER udkommer 6 gange årligt. Find lokalklubbens hjemmeside for kommende arrangementer på www.orkideer.dk.

Deltag i et uforpligtende klubmøde i din lokale orkideklub.

E-mail: aholmen@onedenmark.com

ON-TRENDPLANTS

I min webshop har du mulighed for at købe anderledes kaktus og sukkulenter, end dem du finder i supermarkeder mm.

Andre Kaktus:

Kan være:

Forskellige ariocarpus og Aztekium

Andre sukkulenter:

Kan være:

Adenia og Adenium

Caudex planter: f.eks. Raphionacme

Discorea m.fl.

Webshoppen har åbent forår til efterår.

Se mere præcise datoer på min blog:

ellensplanteverden.dk

